

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE 13 NO'LU BALIKÇILIK FASLI

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE 13 NO'LU BALIKÇILIK FASLI

Bu yayın Avrupa Birliği Bakanlığı Tarım ve Balıkçılık
Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır.

Aralık 2017 - 1500 adet basılmıştır.

Baskı:

Matus Basımevi Reklam ve Yay. Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar San. Sitesi, 1514. Cad. No:2
İvedik Org. San. – Ankara
T: 0312 395 95 96

ISBN: 978-605-5197-47-6

Her hakkı saklıdır.

Para ile satılmaz.

Bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar
hakkında yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası
çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı

Mustafa Kemal Mahallesi
2082. Cad. No:5 06530 100. Yıl Çankaya /ANKARA
Tel: 0312 218 13 00
Faks: 0312 218 14 64
www.ab.gov.tr

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

AVRUPA BİRLİĞİ
SÜRECİNDE
13 NO'LU
BALIKÇILIK FASLI

İçindekiler

5

Fasılın İçeriği

9

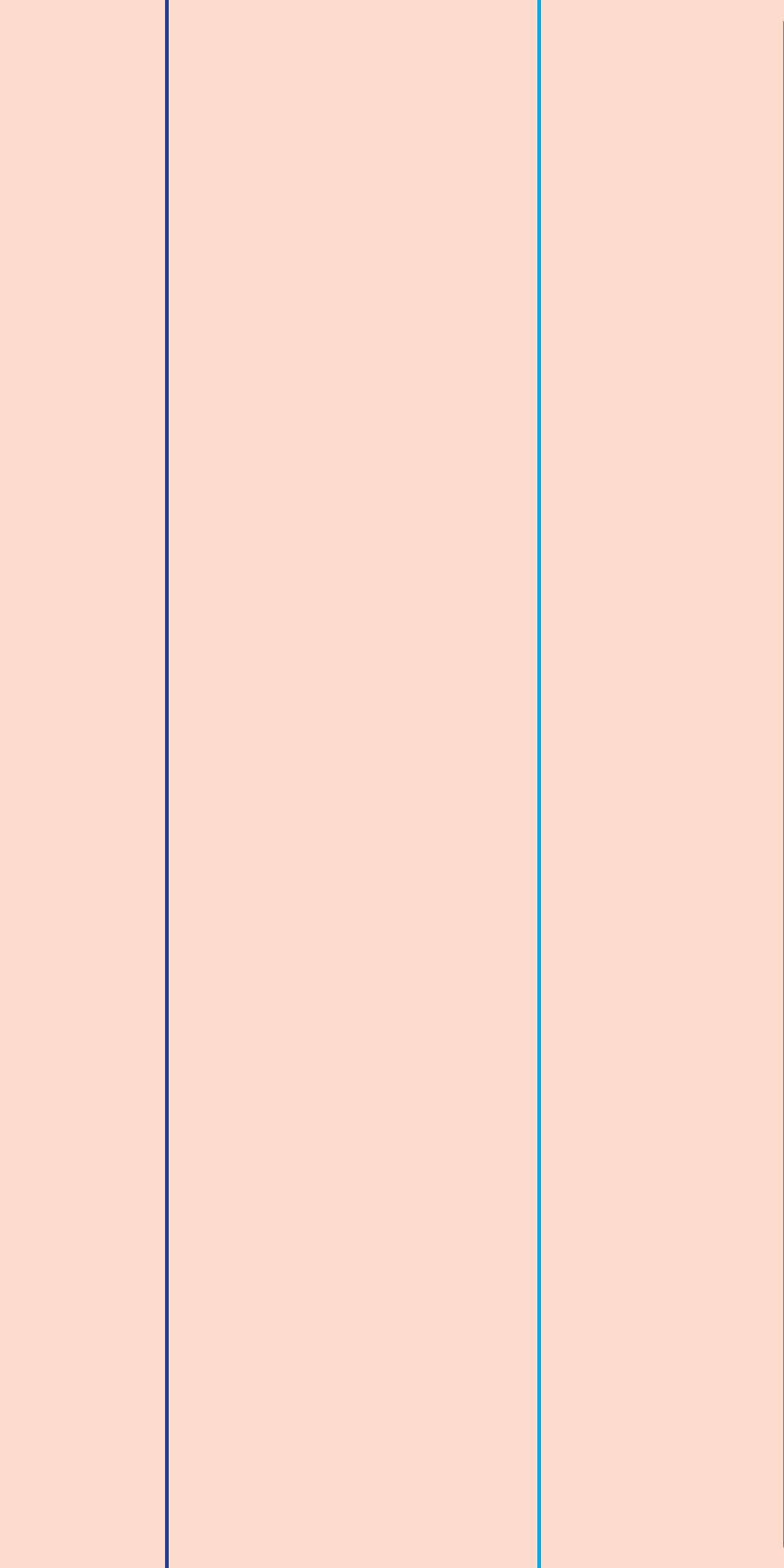
Fasılın Müzakere Sürecindeki
Mevcut Durumu

13

Fasılın Temel Politika Alanları

33

Fasıl Kapsamında Gerçekleştirilen
ve Devam Eden Projeler

I. Bölüm

Faşlın İçeriği

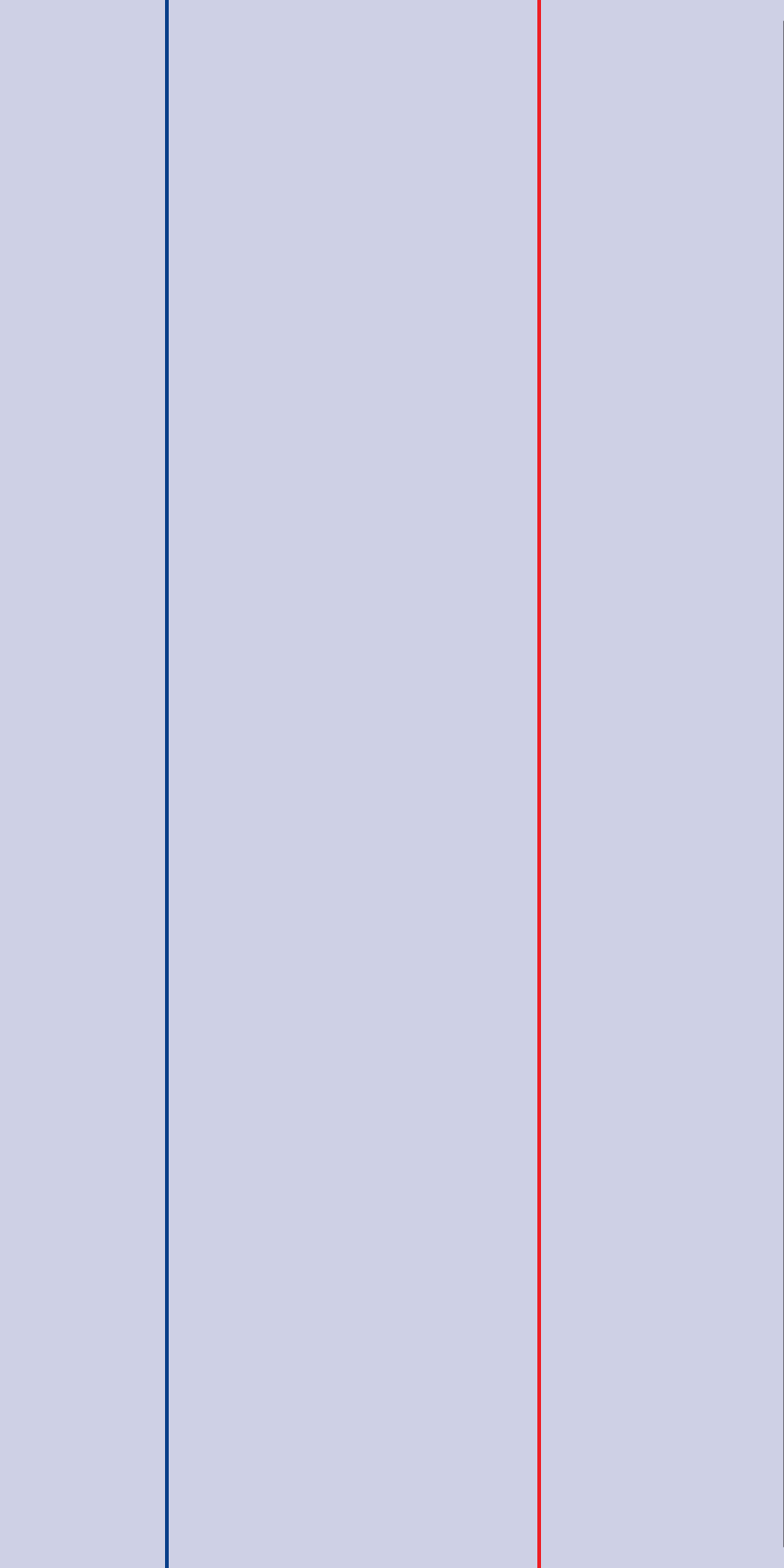

I. FASLIN İÇERİĞİ

Balıkçılık müktesebatı, aşağıdaki alanlarda kabul edilmiş kurallardan oluşmaktadır;

1. Su ürünleri kaynaklarının ve av filosunun yönetimi,
2. Su ürünleri avcılığına ve avlanan su ürünlerinin izlenebilirliğine yönelik denetim ve kontroller,
3. Çevresel olarak sürdürülebilir su ürünleri avcılığı,
4. Sektörün rekabet edebilirliği ve sektörde faaliyette bulunanların sosyal koşullarının iyileştirilmesine yönelik yapısal tedbirler,
5. AB Denizcilik ve Balıkçılık Fonu'nun yönetimi,
6. Su ürünleri için ortak pazarlama standartlarının uygulanması,
7. Su ürünleri piyasasının ortak kurallar çerçevesinde düzenlenmesi,
8. Kaynakların sürdürülebilirliği,
9. Üretim ve pazarlama planlamasında resmi olarak tanınmış üretici örgütlerinin işlevleri.

AB Ortak Balıkçılık Politikası'nın (OBP) belirlenmesinde, balık kaynaklarının mevcut durumuna ilişkin stok değerlendirme çalışmalarının sonuçlarının ve sektöre ilişkin toplanan güncel ve güvenilir verilerin önemli yeri vardır.

II. Bölüm

Fasılın Müzakere
Sürecindeki Mevcut
Durumu

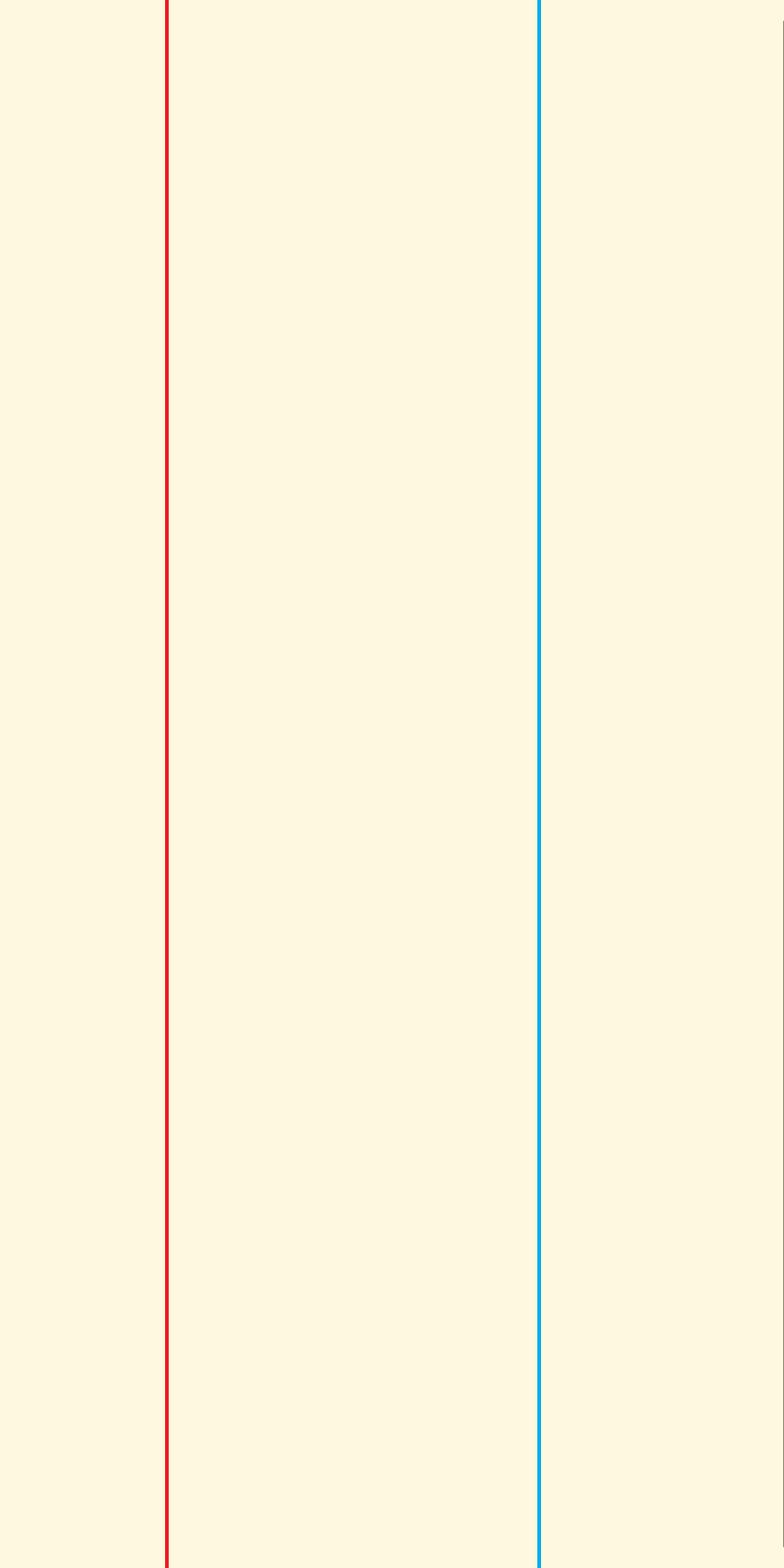

II. FASLIN MÜZAKERE SÜRECİNDEKİ MEVCUT DURUMU

13 No'lu Balıkçılık Fası, Ankara Antlaşması Ek Protokolü'nün tam olarak uygulanması şartının açılış kriteri olarak belirlendiği 8 fasıldan biridir. Faslin tanıtıcı tarama toplantısı 21 Şubat 2006 tarihinde, ayrıntılı tarama toplantısı ise 31 Mart 2006 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Tarama Sonu Raporu'nun veriye dayalı bölümü 30 Kasım 2007 tarihinde Türkiye'ye iletilmiş, AB Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan Türkiye katkısı 12 Aralık 2007 tarihinde Komisyon'a sunulmuştur. Tarama Sonu Raporu'nun görüşülmesine Konsey'de devam edilmektedir.

Komisyon tarafından hazırlanan ve Konsey'de görüşülmesine devam edilen Tarama Sonu Raporu'nda, Ankara Antlaşması Ek Protokolü'nün ayırım yapılmaksızın uygulanmasının yanı sıra "Türkiye tarafından Komisyon'a OBP mevzuatına uyum için ayrıntılı bir strateji sunulmasının" açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.

Bu kapsamda, önümüzdeki dönemde AB OBP mevzuatına uyum kapsamında oluşturulması ve/veya değiştirilmesi gereken mevzuata ve kurumsal kapasiteye yönelik ayrıntılı bir strateji hazırlanması gerekmektedir.

III. Bölüm

Faşlın Temel

Politika Alanları

III. FASLIN TEMEL POLİTİKA ALANLARI

AB Ortak Balıkçılık Politikası

AB’de balıkçılık ürünleriyle ilgili düzenlemeler ilk olarak 1960’ların sonlarında Ortak Tarım Politikası (OTP) çerçevesinde iç pazar ve ortak gümrük tarifeleri alanlarında uygulanmaya başlamıştır. Ancak tarımdaki üretim fazlasının aksine balıkçılık sektörünün sınırlı ve paylaşılan kaynaklara dayalı olması ve av filolarının denizlerde sınır tanımadan dolaşması sonucu ülkelerin birbirlerinin ekonomik faaliyetlerini etkilemesi gibi nedenlerle balıkçılık alanında ihtiyaç duyulan işbirliğinin ve kaynak bölüşümünün çeşitli kurallara bağlanması gerekmiştir. Bu kapsamda 1983 yılında (AET) 170/83 sayılı Tüzük ile hem Ortak Pazar düzenlemelerini hem de kaynakların bölüşümü ve avlanma kurallarını içeren kapsamlı bir OBP oluşturulmuştur. OBP her on yılda bir balıkçılığa ilişkin güncel sorunların çözülmesine yönelik olarak geliştirilmekte ve yenilenmektedir. Hâlihazırda yürürlükte olan (AB) 1380/2013 sayılı Tüzük, 1992 ve 2002 reformlarından sonraki üçüncü reform döneminde oluşturulmuş ve 2014 yılında yürürlüğe girmiştir.

Üye ülkeler, OBP mevzuatını uygulamak ve kural ihlali durumlarında yaptırım gerçekleştirmekle yükümlüdür. Diğer bir deyişle, OBP kapsamındaki kurallar Birlik nezdinde alınsa da, politikanın uygulanması üye devletler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Avrupa balıkçılık filusunun büyüklüğü kontrol altında tutularak daha fazla büyümesi engellenmekte, öte yandan, balıkçılık sektörünün sürdürülebilirliğini temin edecek girişimler ile bilimsel araştırmalar ve veri toplama faaliyetleri ise mali ve teknik olarak desteklenmektedir.

AB üyesi ülkeler adına uluslararası balıkçılık örgütleri ve üçüncü ülkelerle müzakereler yürütülmemekte, üreticilerin, su ürünleri işleyen tesislerin ve dağıtıcıların ürünlerinden adil bir gelir elde etmeleri ve bu ürünlerin tüketicilere halk sağlığı için risk teşkil etmeyecek güvenli bir şekilde ulaştırılması sağlanmaktadır. Avlanmanın su ürünlerine yönelik talebin tamamını karşılamaya yeterli olmayacağı öngörüsüyle, dinamik bir AB su ürünleri yetiştirici-

ciliği sektörü oluşturmak üzere çeşitli destekler verilmektedir.

OBP dört temel politika alanından oluşmaktadır. Bunlar; Koruma ve Kontrol Politikası, Yapısal Politikalar, Pazarlama Politikası, Dış İlişkiler olarak sıralanabilir.

A. Koruma ve Kontrol Politikası

Balık stoklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanımını sağlamak ve bu kaynakları üye ülkeler arasında paylaştırmak amacıyla hayata geçirilmiştir.

1. Sulara Erişim

AB kurucu anlaşmalarının temelini oluşturan “ayrıcılık yasağının” OBP’ye yansımalarının bir sonucu olarak, tüm Birlik balıkçı tekneleri AB sularına eşit erişim hakkına sahiptir. Ancak bu kuralın bir istisnası mevcuttur: Üye ülkeler kendi hâkimiyet veya yetki alanları dâhilindeki kıyı şeridinden 12 deniz mili içerisindeki sularda balıkçılığı, bu sular dâhilindeki kıyı limanlarından geleneksel olarak balıkçılık yapan balıkçı tekneleriyle kısıtlama hakkına sahiptirler. Diğer bir deyişe, 12 deniz millik karasuları içerisinde balıkçılık sadece o kıyıların balıkçıları ile sınırlanabilmektedir. Bu sınırlamalar 1380/2013/AB sayılı AB Tüzüğünde ayrıntılı bir şekilde belirtilmekte ve hangi üye ülkenin başka bir üye ülkenin karasuları içerisinde balıkçılık yapabileceği de ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

2. Toplam İzin Verilebilir Av Miktarları ve Kotalar

AB sularındaki balık stoklarının üye ülkeler arasında bölüştürölmesi kotalar aracılığıyla gerçeleştirilmektedir. “Toplam izin verilebilir av miktarları (Total Allowable Catches-TACs)” ve “kotalar”, görelilik istikrar ilkesi¹ ve çok yıllık planlar ışığında belirlenmektedir.

Her yılın Aralık ayında ticari değeri yüksek balık türleri için toplam izin verilebilir av miktarları belirlenir ve bunlar üye ülkelere kotalar olarak tahsis edilir. Kotalar, Komisyon’un hazırladığı taslak üzerine, Konsey’de üye ülkeler tarafından kararlaştırılmaktadır. Bu taslak, bilim insanlarından oluşan “Balıkçılık Bilimsel Teknik ve Ekonomik Komitesi’nin (Scientific

¹ Üye ülkelere kota tahsisi yapılırken tarihsel avlanma istatistiklerinin kullanılması anlamına gelmektedir.

Technical and Economic Committee on Fisheries-STECF)” bilimsel tavsiyelerine dayanmaktadır. Gerekli olduğunda, bazı bölgeler için (Baltık Denizi, Kuzey Denizi, Kuzeydoğu Atlantik vb.), Uluslararası Deniz Araştırmaları Konseyi’nin (International Council for the Exploration of the Sea - ICES) tavsiyelerinden de yararlanılabilmektedir.

Kotalar bir kez kararlaştırıldıktan sonra üye devletler kendilerine tahsis edilen kota miktarlarını kendi aralarında değiş tokuş yapabilmektedir. Üye ülkeler, kotaların kendi filoları arasındaki dağıtımına kendileri karar vermektedir. Diğer bir deyişle kotaların filolara tahsisinden üye ülkeler sorumludur.

3. Filoların ve Av Çabasının Yönetimi

Av çabası; belirli bir av ya da ürünün elde edilmesi için harcanan balıkçılık gücü (kapasitesi) ya da zamanı anlamına gelmektedir. Balıkçılık gücünü belirleyen faktörler; av aracı boyutları ve miktarı, tekne boyutu, beygir gücü, yakıt tüketimi, insan gücü vb. şeklinde sıralanabilir.

Av çabasını sınırlandırma faaliyetleri sürdürülebilir balıkçılığın temini için başvuru yöntemlerinden biridir ve üye devletler bu sınırlandırma faaliyetlerini gerçekleştirmekle yükümlüdür. Av çabası sınırlandırmaları, filoların avlanmada geçirdikleri sürenin kısıtlanması ve motor gücünün ya da av araçlarının sınırlandırılması, filonun büyüklüğünün azaltılması şeklinde yapılmaktadır.

Filoların büyüklüğünün kontrol altına alınması amacıyla:

- Balıkçılık yapmaya yetkili tekneler balıkçılık lisansları verilerek belirlenmekte ve kayıt altına alınmakta,
- Balıkçılık kapasitesini izlemek ve kontrol etmek için bir filo kayıt sistemi kullanılmakta,
- Filolara giriş/çıkış düzenlemeleri ve kapasite azaltma tedbirleri uygulanmakta,
- Av çabasını azaltma yöntemleri uygulanmakta ve referans seviyeleri belirlenmekte,

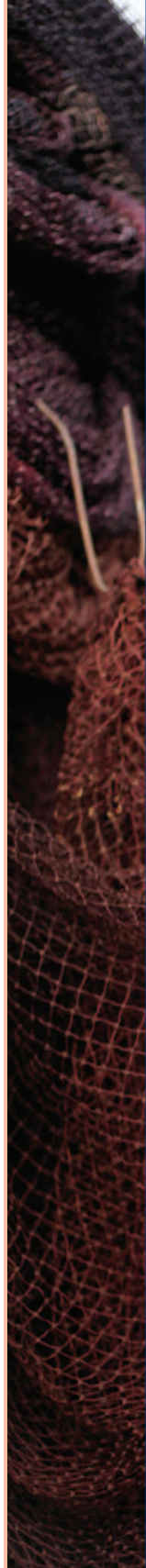
- Üye devletlerin filo kapasitelerini rapor etmesi yükümlülüğü bulunmakta,
- Balıkçılık kapasitesinin kontrol altında tutulması amacıyla yapısal fonlar kullanılmaktadır.

4. Teknik Önlemler

Avlanmanın kotalar ve av çabası göz önünde bulundurularak, nerede, hangi araçlarla ve yöntemlerle gerçekleştirileceğine dair kurallar teknik önlemleri oluşturmaktadır. Teknik önlemlerin amacı balıkçıları daha seçici yöntemlerle avlanmaya teşvik etmektir. Teknik önlemler şu şekilde sıralanabilir: en küçük ağ göz açıklığı, asgari karaya çıkarma boyutları, avcılığa kapalı alanlar ve sezonlar, seçici av araç ve gereçlerinin kullanımı, hedef dışı avlanan miktarın sınırlandırılması, deniz ortamına zarar verilmesini engelleyecek tedbirler.

Teknik önlemler, bölgesel koşullara bağlı olarak farklı denizler için ayrı ayrı belirlenmiştir. Baltık Denizi, Akdeniz ve Kuzeydoğu Atlantik ve Akdeniz’de uyulması gereken teknik önlemler birbirinden farklı olmakla birlikte aynı amaca hizmet etmekte ve aşırı avlanmanın önüne geçmeyi hedeflemektedir.

Zehirli, uyutucu veya korozyona neden olan maddeler, elektrik şoku jeneratörleri, patlayıcılar, karıştırıldıkları takdirde patlayabilecek maddeler, kırmızı mercan veya diğer mercan türlerinin veya mercanımsı organizmaların istihsalı amacıyla kullanılan teknelerden çekilen cihazlar, kayaların içinde yaşayan çift kabuklu yumuşakçaların toplanması amacıyla kullanılan çekiçler, kırmızı mercan veya diğer mercan türleri veya mercanımsı organizmaların istihsalı amacıyla kullanılan İskoç hacı ve benzeri kumkaparlar, dip trolleri için ağ göz açıklığı 40 mm’den küçük ağ panellerinin avlanma amacıyla kullanılması ve bulundurulması yasaklanmıştır. Farklı balık türleri için kullanılacak ağ gözü açıklıkları ve asgari iğne boyutları, av araçlarının kullanılması için gerekli asgari mesafe ve derinlikler belirlenmiştir.

Teknik önlemler kapsamında, bazı balık türlerinin üremesine imkân sağlayacak şekilde belirli bir sezonda avcılığın durdurulmasını gerektiren yer ve sezon yasakları ya da avlanmanın yasak olduğu alanlar tahsis edilerek belirli balıkçılık alanlarını avcılığa kapatmak, belirli alanlarda/belirli derinliklerde belirli bir av aracı veya av metodunu yasaklamak da yer almaktadır.

5. Kontrol Sistemi

(AT) 1224/2009 sayılı Tüzük çerçevesinde düzenlenmektedir. Kontrol sistemi denetleme, gözetim, avların denetimi, av gücünün kontrolü, av ekipmanının denetimi, av faaliyetlerinin düzenlenmesi, yapısal önlemlerin kontrolü, ortak piyasa düzenine ilişkin kontroller, üçüncü ülkelerin balıkçılık teknelerinin gözlemlenmesi, kural ihlali durumunda alınacak önlemler gibi konuları içermektedir. AB’de balıkçılık faaliyetlerinin kontrolünden ve kendi sınırları ve karasuları içerisinde gerçekleştirilen tüm balıkçılık faaliyetlerinin denetiminden birincil olarak üye devletler sorumludur.

Tekne kaptanları tarafından doldurulan seyir defterleri denetim ve kontrol mekanizmasının ilk ayağını oluşturmaktadır. Kaptanların bu defterleri tutması, avlarını belirli noktalardan karaya çıkarması ve avlanma kurallarına uyması zorunludur. Uzunluğu 10 metreden fazla olan tekneler için doldurulması zorunlu olan bu seyir defterleri, AB bünyesinde bir veri tabanı oluşturmak amacıyla kullanılmaktadır.

Kontroller bağlamında Komisyon’un işlevini artırmak ve üye devletler arasında balıkçılık faaliyetlerinin kontrol ve denetimine ilişkin koordinasyonu sağlamak amacıyla 2005 yılında “Avrupa Balıkçılık Kontrol Ajansı” kurulmuştur. Tüzel kişiliğe sahip olan Ajans, 6 Avrupa Komisyonu temsilcisi ve her üye devletten birer temsilciden oluşmakta ve merkezi İspanya’nın Vigo şehrinde bulunmaktadır.

Balıkçılık Kontrol Ajansı, araştırma ve kontrol tekniklerinin geliştirilmesi, denetçilerin

eğitilmesi, deneyimlerin üye devletler arasında paylaşılması, “Yasa-Dışı, Kayıt-Dışı, Kural-Dışı (YKK)” balıkçılık faaliyetlerinin önüne geçilmesi gibi birçok alanda çalışmalar yürütmektedir. Üye devletler her yıl 15 Ocak tarihinde kontrol programlarının uygulanmasında kullanacakları araçları bildirmekte, Ajans üye devletlere danışarak taslak bir kontrol denetim programı açılım planı hazırlamaktadır. Plan Komisyon ve üye devletlere gönderilmekte ve 15 gün içinde bir itiraz gelmezse kabul edilmektedir. Üye devletler bu planın işbirliği içerisinde uygulanabilmesi için bir ulusal koordinatör tayin etmekte ve verilerin internet üzerinden erişimini sağlamaktadır.

Ayrıca, Komisyon tarafından görevlendirilen bağımsız denetçiler de çeşitli denetimler gerçekleştirmektedir. Komisyon, Parlamento ve Konsey’e her üç yılda bir sunduğu, üye devletlerin sorumluluklarını yerine getirip getirmediğine ilişkin raporlarda bu bağımsız denetçilerden elde ettiği verilerden faydalanmaktadır.

Denetim ve kontrol konularında üye devletler ulusal düzeyde atayacakları denetçileri seçme konusunda yetkilidir. Ancak ulusal balıkçılık denetçileri, tüm AB teknelerini, bayrak ülkesinin dışındaki sularda da denetleyebilmektedir. Kısacası ulusal denetçilerin farklı AB üyelerinin balıkçılık faaliyetlerini denetlemesi mümkün olabilmektedir. Üye devletler ulusal denetçilerine ilişkin düzenlemeleri kendi iç işleyişlerine göre belirleyebilmektedirler.

B. Yapısal Politikalar

Balıkçılık faaliyetlerine yönelik desteklemeler bu politika çerçevesinde belirlenmekte ve gerçekleştirilmektedir. Balıkçılık faaliyetleri önceleri OTP ile bağlantılı olarak “Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund-EAGGF)” altında finanse edilirken, balıkçılığın 1983 yılı itibarıyla tarımdan ayrı bir ortak politika alanı ilan edilmesiyle birlikte “Çok Yıllı Yönlendirme

Programları (Multiannual Guidance Programmes-MAGPs)” kapsamına alınmış ve izleyen dönemlerde sırasıyla “Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı (Financial Instrument for Fisheries Guidance-FIFG, 1994-2006)” ve “Avrupa Balıkçılık Fonu (European Fisheries Fund-EFF, 2007-2013)” adlı fonlarla desteklenmiştir. 2014-2020 dönemine gelindiğinde ise destek mekanizmasının, Avrupa’nın kıyısının olduğu tüm denizler ve okyanuslar ile ilgili olan bütün alanların (balıkçılık, ulaşım, turizm, petrol arama faaliyetleri vb.) birbiriyle ilişkili olması ve bu alanlarda entegre ve uyumlu karar alma süreçlerine ihtiyaç duyulması nedeniyle oluşturulan ve denizcilik yönetimi için sektörler arası bir yaklaşımı öngören “Entegre Denizcilik Politikasının” da bir yansıması olarak oluşturulan ve halihazırda uygulanmakta olan “Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu (European Maritime and Fisheries Fund-EMFF)” aracılığıyla devam ettirilmesine karar verilmiştir. Bir önceki mali destekleme aracı olan EFF’in yerine gelen EMFF, EFF’in 5 öncelikli alanını oluşturan “Birlik filosuyla ilgili düzenlemeler”, “su ürünleri yetiştiriciliği, işleme, pazarlama ve iç su avcılığı”, “ortak çıkarlara yönelik tedbirler”, “balıkçılık bölgelerinin sürdürülebilir kalkınması” ve “fon yönetim finansmanına teknik destek” unsurlarına ilaveten “Entegre Denizcilik Politikası (EDP)” alanını da içermekte olup 6.4 Milyar Avro’luk bütçesiyle ön plana çıkmaktadır.

C. Pazarlama Politikası

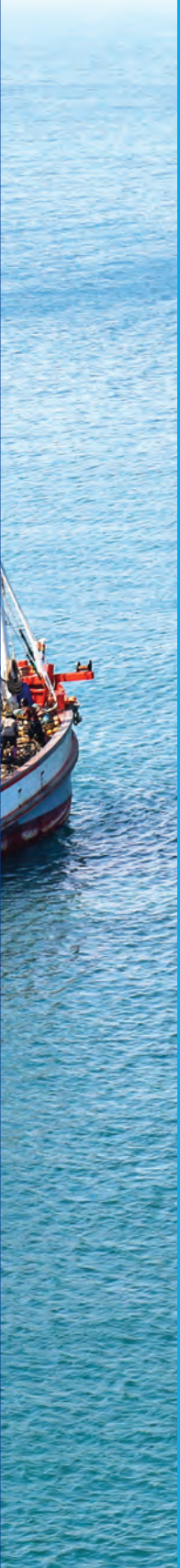
(AB) 1379/2013 sayılı Tüzük ile düzenlenen OBP pazarlama politikasını oluşturan temel unsur “Ortak Piyasa Düzeni (OPD)”dir. Bu kapsamda, su ürünleri için ortak pazarlama standartları oluşturulmuş, su ürünleri üretici örgütlerinin tanınması ve resmi olarak tanınmış üretici örgütlerinin üstlenecekleri görevler, piyasa tedbirleri ve üçüncü ülkelerle ticaret için ortak kurallar belirlenmiştir. OPD bileşenlerinden ortak pazarlama standartları, ürünlerin kalite, boy, ağırlık ve paketlemeye sınıflandırılmasını gerekli kılar. Bu standartları karşılamayan ürünlerin satış amacıyla sergilenmesi, satışa sunulması, satılması ya da başka bir biçimde pazarlanması yasaktır.

Pazarlama politikasının en önemli unsurlarından biri balıkçıların ve üreticilerin haklarının karar alma süreçlerinde dikkate alınmasını sağlayan “üretici örgütleridir”. Fiyatlardaki aşırı düşüşler karşısında ürünü geri çekmek, filolar arası kota dağıtım işlemlerini gerçekleştirmek gibi görevleri olan üretici örgütleri balıkçıların gönüllülük esasına göre oluşturduğu örgütlerdir. Bu örgütler, balık arz ve talebi arasındaki dengesizlikleri düzeltmek ve riskleri önlemek açısından, piyasa fiyatları Komisyon tarafından yıllık olarak belirlenen referans fiyatların altına düştüğünde balıkları piyasadan geri çekmektedir. Bunun sonucunda, AB tarafından ödenen tazminatları üyelerine dağıtmakla yükümlüdürler. Üretici örgütlenmelerinin (adı grup, kooperatif veya ne olursa olsun) kuruluşuna ilişkin ortak bir düzenleme bulunmamakta olup, bu konu üye devletlere bırakılmıştır.

Üretici Örgütleri, stokların korunması ve yönetimi konusunda oluşturulan tedbirlerin uygulanmasında önemli rol oynamaktadır. Farklı üye ülkelerin üretici örgütlerinin AB bütününde uyumlu bir biçimde çalışması ise “Balık Üretici Örgütleri Avrupa Ortaklığı (European Association of Fish Producers Organisations-EAPO)” aracılığıyla sağlanmaktadır.

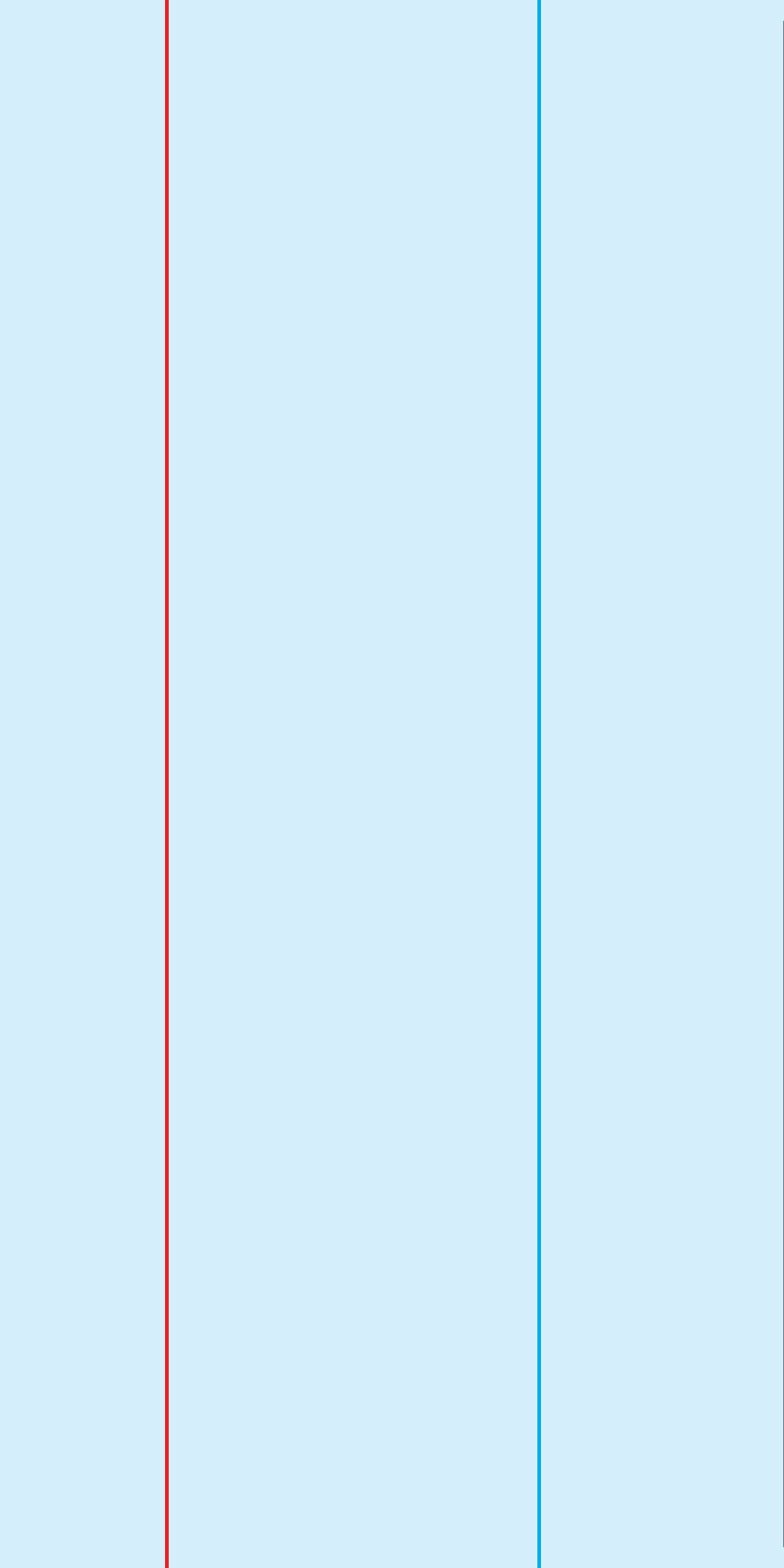

D. Dış İlişkiler

Bir ulus üstü organizasyon olarak, AB tüzel kişiliğe ve dolayısıyla Anlaşma imzalama yetkisine sahiptir. Avlanma hakkının verilmesinin söz konusu olduğu durumlarda tek tek üye devletler değil bir tüzel kişilik olarak Avrupa Birliği balıkçılık anlaşmalarına taraf olmaya yetkilidir. AB, aşırı avlanmayı engellemek, balıkçılığın yönetimi üzerinde diğer devletler ile işbirliği içinde çalışmak, sürdürülebilir kalkınmaya destek vermek amacıyla çeşitli uluslararası kuruluşlara üye olmakta ya da üçüncü ülkeler anlaşma imzalamaktadır.

AB'nin üye olduğu çok taraflı antlaşmalardan “BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (United Nations Convention on the Law of the Sea-UNCLOS)” müktesebatın bir parçası sayılmaktadır. Komisyon tarafından deniz kaynakları ve çevre koruma açısından çok önemli olduğu düşünülen bu sözleşme üye devletler tarafından da ayrıca imzalanmıştır.

Üçüncü ülkeler ile yapılan ikili anlaşmalar ise “balıkçılık ortaklık anlaşmaları” ve “mütekabil anlaşmalar” olarak ikiye ayrılmaktadır. Güçlü fiilolaraya sahip Kuzey ülkeleri (Norveç, Faroe Adaları ve İzlanda) ile yapılan mütekabil anlaşmalar, tarafların karşılıklı olarak birbirlerinin deniz alanlarında avlanma faaliyetlerinde bulunmasını sağlamaktadır. Kendi su ürünlerini işleme imkânı olmayan diğer ülkeler (Afrika, Karayip ve Pasifik Ülkeleri) ile yapılan balıkçılık ortaklık anlaşmaları ise, AB'ye mali bir bedel karşılığında bu ülkelerin deniz alanlarına erişim imkânı vermektedir.

IV. Bölüm

Fasıl Kapsamında
Gerçekleştirilen
ve Devam Eden
Çalışmalar ve
Projeler

IV. FASIL KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN, DEVAM EDEN ÇALIŞMALAR VE PROJELER

A. Koruma ve Kontrol Politikası Alanında Kaydedilen Gelişmeler

4/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ çerçevesinde 1 Eylül 2016-31 Ağustos 2020 tarihleri arasında ticari amaçlı su ürünleri avcılığında uygulanmak üzere bilimsel, çevresel, ekonomik ve sosyal hususlar göz önüne alınarak, su ürünleri kaynaklarının korunması, sürdürülebilir işletilmesinin sağlanması için su ürünleri avcılığına ilişkin yükümlülük, sınırlama ve yasaklar düzenlenmektedir.

AB uygulamalarına benzer şekilde kapalı sezonlar, av aracı kontrolleri, ağ gözü açıklığına ilişkin düzenlemeler, bazı deniz alanlarının balıkçılığa kapatılması, filoya giriş ve çıkışta uygulanacak kısıtlamalar ve kontroller ülkemizde de uygulanmaktadır ancak bu uygulamaların AB'ye uyum kapsamında daha da geliştirilmesi gerekmektedir.

Bilgisayar tabanlı “Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS)”, “Balıkçılık Sektörünün Yasal ve İdari Olarak AB Mevzuatına Uyumu Projesi” isimli ve AB fonlarıyla gerçekleştirilen proje ile kurulmuş ve su ürünlerinin avlanmasından ilk satışına kadar olan süreçte izlenmesi için ilk adım böylece atılmıştır. Tüm balıkçı gemileri SUBİS’e kayıtlı olup; orkinos ve beyaz kum midyesi avcılığı SUBİS üzerinden izlenmektedir. Ayrıca, bütün orkinos gemileri, “uydu bazlı gemi izleme sistemi (Vessel Monitoring System – VMS)” ile izlenmeye başlanmıştır. Gemi İzleme Sistemi (GİS), 2016 yılında Balıkçılık Gemilerini İzleme Sistemi (BAGİS) adı altında geliştirilmiş olup; hâlihazırda 12 m ve üzeri büyüklükteki toplam 1350 gemi bu sistem kapsamında takip altına alınmıştır. Ayrıca BAGİS beraberinde bir Elektronik Seyir Defteri sistemi de kurularak işlerlik kazandırılmıştır. Bunlara ek olarak, AB fonlarıyla 29 adet karaya çıkış noktasında balıkçılık idari binaları (balıkçılık liman ofisi) kurulmuş, ulusal bütçeden gerçekleştirilen çalışmalar sonucu 2014 yılı itibarıyla balıkçılık idari binalarının toplam sayısı 43’e ulaşmıştır.

Aşırı avlanmanın engellenmesi amacıyla, filo kapasitesinin azaltılması çalışmalarına hız verilmiştir. Bu bağlamda, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2012 ve 2013 yıllarında gerçekleştirilen uygulamalar ile, avcılıktan feragat edecek olan ve denizde avcılık yapan gemisi adına geçerli su ürünleri ruhsat tezkere-si bulunan uzunluğu 12 metre ve üzeri balıkçı gemisi sahipleri belirlenen esaslar dâhilinde destekleme kapsamına alınmıştır. 2014 yılında ise bu destekleme programı 10 metreden uzun balıkçı gemilerini içerecek şekilde genişletilmiş olup; 2017 itibarıyla toplam 1011 gemi bu program dâhilinde filodan çıkartılmıştır. Uygulamalar kapsamında, kendi istekleri ile desteklemeden faydalanan gemilerini avcılıktan çıkaran gemi sahipleri, geminin tüm haklarını Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na devretmektedir.

B. Pazarlama Politikası Alanında Kaydedilen Gelişmeler

Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2011 yılı programlaması kapsamında uygulanan “Balıkçılık Sisteminde Üretici Örgütlerinin İdari Kapasitesinin Oluşturulması Projesi” ile kaynakların sürdürülebilir yönetimi açısından, bu alanda önemli görevler üstlenen üretici örgütlerinin AB'deki ile uyumlu bir örgütsel yapı ve işlev kazanmaları ve bu konuda farkındalık yaratılması için çalışmalara başlanmıştır.

AB'de oldukça etkin olan üretici örgütleri, AB Ortak Piyasa Düzeni'nin en önemli unsurlarından birini teşkil etmektedir. Balıkçıların ve üreticilerin haklarının karar alma süreçlerinde dikkate alınmasını sağlayan üretici örgütleri, balıkçıların gönüllülük esasına göre oluşturduğu örgütlerdir. AB'de üretici örgütlerinin, balıkçının kaydının tutulması, üretiminin kotalara göre planlanması, planlanan üretimin gerçekleştirilmesi için gerekli müdahale sistemlerinin kurulması ve gerektiğinde işlenmesi, pazarlama faaliyetinde bulunulması, üretilen ve pazarlanan ürünlerin kaydının tutulması gibi piyasaya yönelik önemli görevleri bulunmaktadır.

C. Projeler

a. Uygulaması Tamamlanan Projeler

- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2003 yılı programlaması kapsamında uygulanmış olan 6,603,000 € toplam bütçeye sahip “Balıkçılık Sektörünün Yasal ve İdari Olarak AB Mevzuatına Uymu Projesi” ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı – Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen bilgisayar tabanlı “Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS)” kurulmuş, 2010 yılında orkinos avcılığı SUBİS üzerinden izlenmeye başlanmıştır. Ayrıca, 29 adet karaya çıkış noktasında balıkçılık idari binası kurulması da bu proje ile gerçekleştirilmiştir.
- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2007 yılı programlaması kapsamında uygulanmış olan 2,200,000€ toplam bütçeye sahip “Türkiye’de Su Ürünleri Yönetim Sistemine Stok Değerlendirmenin Dâhil Edilmesi Projesi” ile Türkiye’nin kendi denizlerinde mevcut kaynakları belirlemesi yolunda önemli bir adım olarak, balık stoklarının belirlenmesi ve izlenmesinde kullanılacak araştırma gemisinin inşaat ve bakım maliyetlerinin analizi ile çizimlerine ilişkin çalışmalar yapılmış, AB balıkçılık müktesebatının uyumlaştırılmasına yönelik yol haritası, eylem planları ve strateji belgeleri hazırlanmıştır.
- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2011 yılı programlaması kapsamında uygulanmış olan 1.000.000€ toplam bütçeye sahip “Balıkçılık Sisteminde Üretici Örgütlerinin İdari Kapasitesinin Oluşturulması Projesi” ile AB’nin su ürünleri ortak piyasa düzenine yönelik mevzuatına uyum sağlanması, sektörde işleyen üretici örgütlerinin kurulması için gerekli politikaların ve koşulların belirlenmesi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile su ürünleri sektöründe faaliyet gösteren üretici örgütlerinin kapasiteleri geliştirilmiştir.

b. Uygulaması Devam Eden Projeler

- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2013 yılı programlaması kapsamında kabul edilmiş olan 1.690.000€ toplam bütçeye sahip “Türk Balıkçılık Yönetim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi” ile balıkçılıkta izleme, denetim ve kontrol faaliyetleri için kurumsal, hukuki, mali ve teknik kapasitenin oluşturulması ve kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi çalışmalarına başlanmıştır.

c. Uygulamasına Önümüzdeki Dönemde Başlanacak Olan Projeler

- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2015 yılı programlaması kapsamında kabul edilmiş olan 6.290.000 € toplam bütçeye sahip “Balıkçılık Aktivitelerinde Stok Değerlendirmenin Uygulanması Projesi” ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın balıkçılık stok değerlendirme, ekosistem izleme ve yönetimi konularında idari kapasitesinin güçlendirilmesi, veri toplama, doğrulama ve değerlendirme metodolojilerinin geliştirilmesi ve balıkçılık stok değerlendirme konularına ilişkin paydaş farkındalığının ve katılımının geliştirilmesi hedeflenmektedir.
- Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği 2016 yılı programlaması kapsamında kabul edilmiş olan 1.600.000 € toplam bütçeye sahip “Balıkçılık Üretici Örgütleri ile İl Tarım Müdürlüklerinin Kurumsal Kapasitelerinin Ortak Balıkçılık Politikası (OBP) ve Ortak Piyasa Düzeniyle (OPD) Uyumlu Olarak Geliştirilmesi Projesi” ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Müdürlükleri ve mevcut üretici örgütlerinin teknik ve kurumsal kapasitelerinin artırılması hedeflenmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Mustafa Kemal Mahallesi

2082. Cad. No:5 06530 100. Yıl Çankaya / ANKARA

Tel : 0312 218 13 00

Faks : 0312 218 14 64

www.ab.gov.tr